

Den danske kungen Fredrik III:s-livregemente till häst värvades på föråret 1657 av Kaj Lycke. Den 29 april 1658 efterträddes han som chef för regementet av Hans Ahlefeldt, ^{Den} 8 augusti samma år, då kriget av svenskarna hade återupptagits, led det på Själland utspridda livregementet svåra förluster, varvid standar förlorades.

Petrelli och Sjögréen identifierar dem med trofésamlingens nr 6:340, 366, 409. Senare forskning (A. Danielsson, Riksvapnets sköldemärken på danska 1600-talsfanor, Sv.vapenhist.sällsk.skrifter, ny serie X, Stockholm 1966, s.42-45) visar emellertid att dessa standar är gjorda 1648 för den jylländska nya rosstjänsten. Bland de till denna tid hörande danska standaren i trofésamlingen aktualiseras i deras ställe nr 6:371,372 av följande anledningar.

1. De ursprungligen röda dukarna med huvudsaklig utsmyckning i guld överensstämmer med vapenfärgerna, rött och guld, för huset Oldenburg. Åren 1448-1863 hörde de danska kungarna till denna ätt och förde dess färger.
2. Fredrik III:s krönte namnschiffer, "F3", som centrerat huvudmotiv återfinns även på fanorna för hans livregemente till fots, uppsatt 1658. Där är dock dukarna vita.
3. Monogrammet omges av kungens valspråk "Dominus providebit".

Mot denna teori talar, att under Christian V:s regering under 1670- och 1680-talen ett centrerat monogram "C5", omgivet av kungens valspråk "Pietate et justitia", prydde inte bara livregementets vita standardukar utan även ^{många} standardukar på såväl nationella som värvade regementen.

Förutom 6:371, 372 är 6:337 ytterligare ett rött standard med guldmålning, som återger Fredrik III:s centrerade monogram med valspråk. Dock saknas här Dannebrogskors. Yttre sidan återger Norges hillebardförsedda lejon och inskriften, "Regna rvvnt, venit ima dies, Deus alme leonem serua, qvo dvotv stet vigeatqve tvo" (Riken störtar, Yttersta dagen kommer. Du milde Gud, bevara lejonet så att det står fast och välbehållet under din ledning). Inskriften, som syftar på Norge, och avsaknaden av Dannebrogskors tyder på att standaret är norskt och tillhört de enda existerande norska rytteriförbanden under Fredrik III:s tid, närmare bestämt ett av de sex norska nationella rytterkompanierna. Det togs 1660.01.13 vid Asak, ½ mil nordöst Halden från ryttmästare Paul Wattenbergs kompani.

Observation.

Hoffman återger fyra standardukar av samma slag, 6:371-374. Tydligt är att de nära nog identiskt lika 6:372 och 373 avser samma standar, fästade sekundärt vid slät stång utan spets. Eftersom 1685 års rustkammarinventarium (s.126) endast upptar två standar med denna utsmyckning avser avbildning 6:374 troligen standaret 6:371.

Ms 6:371, 372

ST 6:396-406.

Frestande är att förknippa standaren med Kaj Lyckes värvade rytteri-regemente, kallat Kungens livregemente till häst. Detta med tanke på dels inskriften på 6:399 "Wed Løcen oc moed Aeren", dels bilden av Fortuna, Lyckan, på 6:396, där i båda fallen Lyckan skulle kunna anspela på överstens efternamn.

Att danskt manskap ingått i regementet framgår av att texten på 6:399 är dansk.

Mot en attribuering av standaren till Fredrik III:s livregemente till häst framstår följande fakta:

1. Standaren är alltför enkla för att ha tillhört ett rangregemente. De är gjorda av enkel, inte dubbel duk. Silkesfransarna är inte uppblandade med guld- och silverfransar.
2. Vare sig i stängernas spetsar eller i dukarnas utsmyckning finns någon som helst hänsyftning på kungen eller hans värdighet i form av monogram, kronor, valspråk eller andra kungatrogna texter.

~~AD~~
1985